

Sygn. akt **III AUa 1548/14**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 czerwca 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Jolanta Cierpiał

Sędziowie: SSA Iwona Niewiadowska-Patzer (spr.)

del.SSO Izabela Halik

Protokolant: insp.ds.biurowości Agnieszka Perkowicz

po rozpoznaniu w dniu 10 czerwca 2015 r. w Poznaniu

sprawy **Przedsiębiorstwa Produkcyjno-Handlowo-Uslugowego (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P.**

przy udziale zainteresowanej J. N.

o podstawę wymiaru składek

na skutek apelacji Przedsiębiorstwa Produkcyjno-Handlowo-Uslugowego (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P.

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 23 czerwca 2014 r. sygn. akt VII U 1197/14

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od odwołującej spółki na rzecz pozwanego kwotę 120 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej.**

del. SSO Izabela Halik	SSA Jolanta Cierpiał	SSA Iwona Niewiadowska-Patzer
------------------------	----------------------	-------------------------------

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 6 grudnia 2013 roku adresowaną do PPHU (...) Spółka z o. o. w P. i **J. N.**, Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P., stwierdził, iż przychód osiągnięty przez **J. N.** z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u płatnika składek: PPHU (...) spółka z o.o. z siedzibą w P., za grudzień 2010r., listopad i grudzień 2011r. oraz grudzień 2012r., którego wysokość została wskazana w treści decyzji, stanowi podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, chorobowe i wypadkowe oraz ubezpieczenie zdrowotne.

Sąd Okręgowy w Poznaniu wyrokiem z dnia 23 czerwca 2014 roku, w sprawie o sygn. akt VII U 1197/14 oddalił odwołanie płatnika składek od powyższej decyzji oraz zasądził od odwołującej na rzecz pozwanego kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Powyższe rozstrzygnięcie zostało wydane w oparciu o następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne:

W PPHU (...) spółce z o. o. tworzony jest Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych.

Zgodnie z § 2 Zarządzenia Nr (...) Prezesa PPHU (...) Spółka z o. o. w P. z dnia 4 listopada 2010 roku w sprawie zasad - regulaminu gospodarowania środkami zakładowego funduszu świadczeń socjalnych środkami Funduszu gospodaruje pracodawca, przy współdziałaniu wybranego reprezentanta załogi, ustalając corocznie (w załączniku do Zarządzenia) zasady przyznawania świadczeń socjalnych, uzależniając je od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu. Paragraf 3 Zarządzenia wskazywał, na co mogą być przeznaczone środki z funduszu - m.in. na świadczeń świątecznych (w tym zakupu upominków i bonów towarowych). Paragraf 5 Zarządzenia wskazywał na podmioty, które są uprawnione do korzystania ze środków funduszu świadczeń socjalnych. Z kolei zgodnie z § 6 Zarządzenia podziału środków funduszu dokonuje pracodawca z udziałem wskazanego przez załogę pracownika PPHU (...) Spółka z o. o. Stosownie do § 8 Zarządzenia pracodawca i przedstawiciel załogi przy przyznawaniu świadczeń brać będą pod uwagę sytuację materialną wnioskodawcy oraz czas pracy w PPHU (...) Spółka z o. o.

W dniu 19 listopada 2010 roku zatwierdzono zasady przyznania świadczenia świątecznego w roku 2010, zgodnie z którymi przyznano pracownikom zatrudnionym przed 2 października 2010 roku oraz pozostającym w zatrudnieniu w dniu 19 listopada 2010 roku świadczenia świąteczne w postaci bonów towarowych oraz świadczenia pieniężnego na podstawie uzyskanego średniego wynagrodzenia netto z ostatnich trzech miesięcy:

- wynagrodzenie netto poniżej 1500 zł – łączna wartość świadczenia świątecznego 580 zł (380 zł świadczenie pieniężne + 200 zł bon towarowy),
- wynagrodzenie netto do 2500zł - łączna wartość świadczenia świątecznego 530 zł (380 zł świadczenie pieniężne + 150 zł bon towarowy),
- wynagrodzenie netto powyżej 2500 zł - łączna wartość świadczenia świątecznego 480 zł (380 zł świadczenie pieniężne + 100 zł bon towarowy).

W dniu 14 listopada 2011 roku zatwierdzono zasady przyznania świadczenia świątecznego w roku 2011, zgodnie z którymi przyznano pracownikom zatrudnionym przed 2 października 2011 roku oraz pozostającym w zatrudnieniu w dniu 14 listopada 2011 roku świadczenia świąteczne w postaci bonów towarowych oraz świadczenia pieniężnego na podstawie uzyskanego średniego wynagrodzenia netto z ostatnich trzech miesięcy:

- wynagrodzenie netto poniżej 1500 zł – łączna wartość świadczenia świątecznego 580 zł (380 zł świadczenie pieniężne + 200 zł bon towarowy),
- wynagrodzenie netto do 2500zł - łączna wartość świadczenia świątecznego 530 zł (380 zł świadczenie pieniężne + 150 zł bon towarowy),
- wynagrodzenie netto powyżej 2500 zł - łączna wartość świadczenia świątecznego 480 zł (380 zł świadczenie pieniężne + 100 zł bon towarowy).

W dniu 20 listopada 2012 roku zatwierdzono zasady przyznania świadczenia świątecznego w roku 2012, zgodnie z którymi przyznano pracownikom zatrudnionym przed 2 października 2012 roku oraz pozostającym w zatrudnieniu w

dniu 20 listopada 2012 roku świadczenia świąteczne w postaci bonów towarowych oraz świadczenia pieniężnego na podstawie uzyskanego średniego wynagrodzenia netto z ostatnich trzech pełnych miesięcy:

- wynagrodzenie netto poniżej 1500 zł – łączna wartość świadczenia świątecznego 580 zł (380 zł świadczenie pieniężne + 200 zł bon towarowy),
- wynagrodzenie do 2500 zł - łączna wartość świadczenia świątecznego 530 zł (380 zł świadczenie pieniężne + 150 zł bon towarowy),
- wynagrodzenie powyżej 2500 zł - łączna wartość świadczenia świątecznego 480 zł (380 zł świadczenie pieniężne + 100 zł bon towarowy).

W latach 2010 – 2012 pracownicy odwołującej Spółki, w tym zainteresowana, korzystali ze świadczeń Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych, uzyskując świadczenia świąteczne z okazji Świąt Bożego Narodzenia w postaci świadczeń pieniężnych i bonów towarowych.

W przypadku świadczeń świątecznych pracownicy nie składali wniosków.

Przy wypłacie powyższych świadczeń pracownicy nie składali oświadczeń o swojej sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej.

Przyjętym przez Spółkę kryterium podziału środków Funduszu było średnie wynagrodzenie netto pracownika uzyskane w określonym czasie z tytułu zatrudnienia u płatnika składek ewentualnie uzyskane również w (...) K. K. ZPChr.

Zainteresowana J. N. otrzymała:

- w grudniu 2010 roku świadczenie pieniężne w kwocie 380,00 zł oraz bon towarowy o wartości 150,00 zł.
- w listopadzie 2011 roku świadczenie pieniężne w kwocie 380,00 zł,
- w grudniu 2011 roku bon towarowy o wartości 150,00 zł,
- w grudniu 2012 roku świadczenie pieniężne w kwocie 380,00 zł oraz bon towarowy o wartości 100,00 zł.

Odwołująca Spółka w latach 2010 – 2012 nie badała sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej pracowników przy przyznawaniu świadczeń świątecznych z okazji Świąt Bożego Narodzenia.

W oparciu o wyżej ustalony stan faktyczny Sąd Okręgowy stwierdził, że wniesione odwołanie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Przedmiotem sporu w sprawie było to, czy kwota przypisana zainteresowanej, jako przychód w okresie wskazanym w zaskarżonej decyzji, stanowi podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne oraz, czy w związku z tym prawidłowo kwotę tę doliczono do przychodu zainteresowanej.

Sąd Okręgowy przywołał treść art. 18 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, art. 20 ust. 1 tejże ustawy w związku z art. 4 pkt 9 ustawy, art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 roku o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz § 1 i 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 roku w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe.

W oparciu o powyższe Sąd Okręgowy wskazał, że dla uznania, że określone świadczenia mają charakter socjalny niezbędne jest, poza faktem, iż świadczenia są wypłacane z funduszu socjalnego, także uwzględnienie art. 8 ust. 1 i 2 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych oraz regulaminu zakładowego funduszu świadczeń socjalnych

zgodnie, z którym przyznawanie ulgowych usług i świadczeń oraz wysokość dopłat z Funduszu uzależnia się od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu.

W okolicznościach sprawy nie sposób było, w ocenie Sądu Okręgowego, uznać, aby świadczenia wypłacone i wydane zainteresowanej miały charakter socjalny i tym samym, by można ich wartość wyłączyć z podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne. Odwołująca Spółka, w latach 2010-2012, wypłacając i wydając pracownikom, w tym zainteresowanej, świadczenia pieniężne i bony towarowe z okazji Świąt Bożego Narodzenia, nie uczyniła zadość wymogom stawianym w art. 8 ust. 1 i 2 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych. Dokonanie podziału środków z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych po uwzględnieniu średniego wynagrodzenia netto pracownika uzyskanego w określonym czasie z tytułu zatrudnienia u płatnika składek, w żadnym stopniu nie oznacza uwzględnienia łącznie, czego wymaga ustawa, jego sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej.

Sąd Okręgowy wskazał także, że organ rentowy w realiach sprawy, dysponował prawem kontroli Spółki pod względem prawidłowości zastosowania przez nią kryterium socjalnego przy podziale świadczeń z ZFŚS na rzecz pracowników. Zakres tej kontroli obejmował prawidłowość i rzetelność obliczania, potrącania i opłacania składek oraz innych wpłat, do których pobierania zobowiązany jest Zakład (art. 86 ust. 2 tej ustawy).

Reasumując - Sąd Okręgowy stwierdził, że sporne świadczenia wypłacone zainteresowanej stanowią świadczenia dodatkowe pracodawcy dla pracownika, a nie świadczenia z funduszu świadczeń socjalnych, dlatego należy je uznać za przychód w rozumieniu art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 roku o podatku dochodowym od osób fizycznych, który zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych stanowi podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne.

Uwzględniając powyższe Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie.

Apelację od powyższego wyroku, w całości, złożył płatnik składek PPHU (...) spółka z o.o. zarzucając:

1. naruszenie przepisów prawa procesowego, tj.:

- a) art. 233 § 1 i 2 k.p.c. poprzez błędną ich wykładnię i niewłaściwe zastosowanie;
- b) art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 391 k.p.c. poprzez niewystarczające wyjaśnienie podstawy prawnej i faktycznej wyroku.

2. nierozpoznanie przez Sąd I instancji całości sprawy oraz sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego polegającego na tym, że:

- a) Sąd nie ustosunkował się do treści wszystkich zarzutów oraz uzasadniających je twierdzeń zawartych w odwołaniu;
- b) rozstrzygnął sprawę na niekorzyść odwołującej, mając za podstawę przedstawione przez odwołującą dowody potwierdzające zasadność zarzutów zawartych w odwołaniu od decyzji pozwanego;
- c) Sąd nie wyjaśnił na podstawie, jakich dowodów uznał, że świadczenia świąteczne wypłacone zainteresowanej osobie stanowiły podstawę wymiaru składek, skoro w aktach sprawy znajdował się przedstawiony przez odwołującą dowód w postaci list płac, na których uwzględnione są poszczególne składniki wynagrodzenia składającego się m.in. z wartości świadczeń świątecznych/bonów towarowych sfinansowanych z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych, jako wydanych wyłącznie na cele socjalne przewidziane w Regulaminie ZFŚS.

3. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:

- a) art. 8 ust. 1 i 2 w zw. z art. 2 pkt 1 ustawy z 4 marca 1994 roku o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych poprzez błędną jego wykładnię prowadzącą do przyjęcia, iż wypłacone świadczenia nie miały charakteru socjalnego,

b) § 1 i 2 ust. 1 pkt 19 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 18 grudnia 1998 roku w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe poprzez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie,

c) art. 86 ust. 1 i 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych przez przyjęcie, że przepis ten daje organowi uprawnienie do weryfikacji kryteriów socjalnych przyjętych przez odwołującą.

W oparciu o wyżej sprecyzowane zarzuty apelująca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku oraz poprzedzającej go decyzji i stwierdzenie, że do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne i ubezpieczenie zdrowotne, z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, nie wlicza się wypłaconych zainteresowanej świadczeń okolicznościowych z ZFŚS albo ewentualnie uchylenie tego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd Okręgowy. Nadto apelująca wniosła o zasądzenie od pozwanego na rzecz odwołującej zwrotu kosztów postępowania przed Sądem I instancji oraz kosztów postępowania apelacyjnego.

Pozwany wniosł o oddalenie apelacji i zasądzenie zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd I Instancji poddał wszechstronnej ocenie zebrany w sprawie materiał dowodowy, z zachowaniem granic swobodnej oceny dowodów i na tej podstawie poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne, które tutejszy Sąd w pełni podziela i przyjmuje za własne bez potrzeby ponownego ich przytaczania.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do zarzutów naruszenia prawa procesowego, Sąd Apelacyjny wskazuje, że dokonana przez Sąd Okręgowy ocena dowodów odpowiada regułom określonym w art. 233 § 1 k.p.c. Sąd Odwoławczy podziela ocenę dokonaną przez Sąd I instancji, mając na uwadze, że dotyczyła ona zasadniczo dokumentów zgromadzonych w aktach rentowych, które zostały sporządzone w przewidzianej przez prawo formie, jak również przez uprawnione do tego osoby, a apelująca nie podważyła skutecznie prawidłowości tej oceny. Okoliczność, że z dowodów tych Sąd Okręgowy wywiódł wnioski niezgodne z oczekiwaniem strony, nie może natomiast stanowić skutecznego zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. Postawienie zarzutu obraży art. 233 § 1 k.p.c. nie może bowiem polegać na zaprezentowaniu przez skarżącą stanu faktycznego przyjętego na podstawie własnej oceny dowodów; skarżąca może tylko wykazywać, posługując się wyłącznie argumentami jurydycznymi, że Sąd rażąco naruszył ustanowione w wymienionym przepisie zasady oceny wiarygodności i mocy dowodów i że naruszenie to miało wpływ na wynik sprawy (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2000 r., I CKN 1169/99, OSNC 2000/7-8 poz. 139 i z dnia 10 kwietnia 2000 r., V CKN 17/2000, OSNC 2000/10 poz. 189).

Nie zachodzi także sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego materiału dowodowego. Sprzeczność taka ma miejsce wówczas, gdy rozstrzygnięcie Sądu I instancji jest sprzeczne z tymi istotnymi dla rozstrzygnięcia okolicznościami, które Sąd ustalił w toku postępowania albo, gdy wyprowadził logicznie błędny wniosek z ustalonych przez siebie okoliczności, albo wreszcie, gdy Sąd przyjął fakty za ustalone - bez dostatecznej podstawy. Przez okoliczności w powyższym rozumieniu należy rozumieć okoliczności faktyczne. Nie zachodzi taka sprzeczność, gdy Sąd poczynił ustalenia sprzeczne z materiałem dowodowym, który - oceniając go - odrzucił. Nie można, zatem Sądowi czynić zarzutów, gdy dokonał ustaleń faktycznych opierając się na niektórych dowodach, tj. tych, którym dał wiarę, jeżeli należycie umotywował swoje stanowisko, co do tego (art. 328 § 2 k.p.c.).

Odnosząc się z kolei do oceny zarzutów naruszenia przepisów prawa materialnego, Sąd Apelacyjny uznał je za bezzasadne.

Chybiony jest zarzut naruszenia art. 86 ust. 1 i 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, poprzez przyjęcie, iż organ rentowy miał uprawnienie do weryfikacji kryteriów socjalnych przyjętych u odwołującej spółki. Wbrew stanowisku odwołującej - organ rentowy miał bowiem prawo do dokonania analizy przyjętych kryteriów socjalnych,

a tym samym miał prawo do kontroli wydatkowania przez odwołującą środków z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych (w tym także do oceny tego, czy świadczenia te spełniają warunki niezbędne do ich wyłączenia z podstawy wymiaru składek), w zakresie prawidłowości ustalania wysokości składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne. Stanowisko to jest ugruntowane w orzecznictwie Sądu Najwyższego i nie budzi wątpliwości (por. np. wyrok SN z 20 czerwca 2012 roku w sprawie I UK 140/12). Pozwany mógł tym samym dokonać analizy prawidłowości wydatkowania środków z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, a w szczególności tego czy przy rozdysponowywaniu środkami z funduszu stosowano kryterium socjalne, bowiem przyznanie takiego uprawnienia umożliwiło mu prawidłową realizację przepisów z zakresu ubezpieczeń społecznych, do czego jest zobowiązany na mocy art. 68 ust. 1 pkt 1 ww. ustawy.

Błędny był zarzut naruszenia art. 8 ust. 1 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych w zw. z § 1 i 2 ust 1 pkt 19 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 18 grudnia 1998 roku w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz. U. Nr 161, poz.1106 ze zm.). Przywołane Rozporządzenie określa m.in., jakie przychody nie stanowią podstawy wymiaru składek. Ad causa w § 2 ust. 1 pkt 19 wskazano, że podstawy wymiaru składek nie stanowią świadczenia finansowane ze środków przeznaczonych na cele socjalne w ramach zakładowego funduszu świadczeń socjalnych. Z kolei art. 8 ust. 1 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych stanowi, że przyznawanie ulgowych usług i świadczeń oraz wysokość dopłat z Funduszu uzależnia się od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu.

Z uwagi na treść zarzutów stwierdzić zatem należy, że spór w analizowanej sprawie sprowadzał się do rozstrzygnięcia, czy przychód uzyskany przez zainteresowaną tytułem świadczeń świątecznych, za okres i w wysokości określonej w zaskarżonej decyzji w związku z zatrudnieniem u płatnika składek, stanowi podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne, w szczególności do ustalenia, czy dokonane wypłaty korzystają z dobrodziejstwa przewidzianego w § 2 ust. 1 pkt 19 cyt. rozporządzenia.

Przypomnieć należy, że zakładowy fundusz świadczeń socjalnych pozwala na finansowane z niego tylko tych rodzaj działalności socjalnej, które są objęte ustawową definicją pojęcia „działalność socjalna”. Swoboda regulacji w regulaminie zasad przyznawania indywidualnych świadczeń jest jednak ograniczona ustanowioną przez ustawodawcę w art. 8 ust. 1 cyt. ustawy ogólną zasadą, że przyznawanie tych świadczeń ma być uzależnione od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z funduszu – tzw. „kryterium socjalne”.

Sąd Najwyższy w wyroku z 6 lutego 2008 r. II PK 156/07 (OSNP 2009/7-8/96) wskazywał że możliwe jest przyjęcie średniego dochodu na członka rodziny jako usprawiedliwionego kryterium oceny sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby ubiegającej się o przyznanie ulgowych usług i świadczeń oraz wysokości dopłat z funduszu świadczeń socjalnych bo jest to obiektywnie czytelny i miarodajny sposób oceny zasadności ubiegania się o świadczenia z tego funduszu. Pogląd ten był następnie powtarzany w orzeczeniach Sądu Najwyższego, w których akcentowano sprzeczność z ustawą o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych wydatkowania środków Funduszu na finansowanie ulgowych usług i świadczeń oraz dopłat z pominięciem wspomnianych kryteriów socjalnych (wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 25 sierpnia 2004 r., I PK 22/03, OSNP 2005 Nr 6, poz. 80; z dnia 16 sierpnia 2005 r., I PK 12/05, OSNP 2006 nr 11-12, poz. 182; z dnia 6 lutego 2008 r., II PK 156/07, OSNP 2009 nr 7-8, poz. 96).

Sąd Apelacyjny podziela wywody poczynione przez Sąd Najwyższy w przytoczonych orzeczeniach i ich uzasadnieniach.

Z przeprowadzonego postępowania dowodowego wynika, że odwołująca spółka dokonując podziału środków z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych nie analizowała sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osób uprawnionych do korzystania z tego Funduszu (w tym zainteresowanej), mimo iż takie kryterium zawarła w § 2 Zarządzenia w sprawie zasad gospodarowania środkami funduszu. Zważyć należy, że pracownicy odwołującej nie spełnili warunków formalnych wypłaty świadczenia, to jest nie złożyli oświadczeń o dochodach oraz pisemnego wniosku o świadczenie. Odwołująca jako kryterium przyznania świadczenia przyjęła w sposób nieuprawniony kryterium wynagrodzenia netto za kwartał, co wynika wprost między innymi z treści przyjętego w dniu 20.11.2012 r.

załącznika do zarządzenia z dnia 4.11.2010 r. w sprawie zasad – regulaminu gospodarowania środkami zakładowego funduszu świadczeń socjalnych.

Przyjęty u odwołującej sposób wypłaty świadczeń z funduszu był sprzeczny z powyżej przywołanymi przepisami. Sąd Apelacyjny nie ma bowiem wątpliwości, że przyznawanie świadczeń z Funduszu automatycznie, niezależnie od wniosku o świadczenie oraz oświadczenia o dochodach, a zatem bez badania sytuacji rodzinnej, finansowej i majątkowej pracowników, pozostaje w sprzeczności z treścią art. 8 ust. 1 i 2 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych, co oznacza, że prawidłowo Sąd Okręgowy przyjął, że w tym zakresie zapisy zawarte w Zarządzeniu przyjętym przez odwołującą są niezgodny z przepisami ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (art. 8 ust. 1 i 2) i nie mogą być stosowane.

Zważyć należy, że „kryterium socjalne”, o którym mowa w art. 8 ust. 1 ustawy o ZFŚS, wyraźnie wiąże zasadę korzystania z ulgowych usług i świadczeń z sytuacją życiową, rodzinną i materialną osób uprawnionych. Istnieje bowiem ścisły związek pomiędzy wartością przyznawanego świadczenia, a łącznie rozpatrywaną, sytuacją życiową, rodzinną i materialną osoby uprawnionej. Im sytuacja osoby uprawnionej jest trudniejsza, tym wyższe przysługuje jej świadczenie. Tym samym o spełnieniu kryterium socjalnego nie może być mowy bez indywidualnej analizy sytuacji każdej uprawnionej do skorzystania z funduszu osoby. Wprawdzie odwołująca przyznając świadczenia analizowała sytuację materialną swoich pracowników i ich wysokość uzależniała od wysokości wynagrodzenia uzyskiwanego w spółce, jednak nie można przyjąć, iż przyjęte u odwołującej kryterium wynagrodzenia odzwierciedla w sposób pełny sytuację materialną danego pracownika. Wszystkie bowiem kryteria wskazane w art. 8 ust. 1 ustawy o ZFŚS mają być oceniane łącznie. Dane, które posiadał płatnik – wbrew jego stanowisku – nie pozwalały w żaden sposób na dokonanie całościowej oceny sytuacji życiowej materialnej i finansowej jego pracownika. Przyjęte przez niego kryterium, tj. wynagrodzenie uzyskiwane w spółce co prawda odzwierciedla w ograniczonym zakresie na jakim poziomie kształtuje się sytuacja materialna ubezpieczonego, jednak - co jest istotne - jego sytuacja materialna nie zależy tylko i wyłącznie od wysokości uzyskiwanego wynagrodzenia. Składają się na nią bowiem inne elementy, jak przykładowo – sytuacja rodzinna i posiadanie osób pozostających na jego utrzymaniu, czy też posiadanie współmałżonka, który uzyskuje dochód i partycypuje w kosztach utrzymania.

Z uwagi na powyższe Sąd Apelacyjny stwierdza, że odwołujący pracodawca w analizowanej sprawie winien był dokonać łącznie analizy sytuacji życiowej, materialnej i osobistej osoby zainteresowanej przed przyznaniem jej świadczenia. Nie musiało to przy tym wiązać się z podejmowaniem nadzwyczajnych działań ze strony pracodawcy, generowaniem dodatkowych sił i środków. Zdaniem Sądu Apelacyjnego wystarczające byłoby złożenie przez każdego pracownika oświadczenia o wysokości dochodu na jednego członka rodziny ze wskazaniem ile osób i w jakim wieku składa się na rodzinę pracownika. Taka informacja ujmowałaby w istocie nie tylko dochody pracownika osiągnęte u odwołującego, ale także dochody pracownika osiągnęte poza zakładem pracy, a także dochody członków rodziny, pozostających we wspólnym gospodarstwie domowym z pracownikiem. Powyższe obrazuje bowiem zarówno sytuację osobistą, rodzinną jak i materialną, jak tego wymaga ustawa. Stanowisko takie jest prezentowane zarówno w orzecznictwie Sądu Najwyższego jak i literaturze przedmiotu.

Reasumując - Sąd Apelacyjny podzielił ustalenie Sądu I instancji, że przedmiotowe świadczenie należało zaklasyfikować jako świadczenie dodatkowe pracodawcy, nie zaś świadczenie z funduszu świadczeń socjalnych, ze wszystkimi tego konsekwencjami prawnymi tak wobec pracowników, jak wobec płatnika składek i jednocześnie pracodawcy. Skoro wypłata świadczenia nie miała charakteru socjalnego, gdyż nie była powiązana z kryterium socjalnym, należało uznać ją za przychód w rozumieniu art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, który to przychód stanowi podstawę wymiaru składek na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w zw. z § 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe (Dz. U. Nr 161, poz. 1106) oraz art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2008r. nr 164 poz.1027 ze zm.).

Uwzględniając powyższe Sąd Apelacyjny oddalił apelację na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. oraz § 12 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.

del. SSO Izabela Halik	SSA Jolanta Cierpiał	SSA Iwona Niewiadowska-Patzer
------------------------	----------------------	-------------------------------